

Timrå kommun

Beslut för förskoleklass och grundskola

---

efter prioriterad tillsyn i Bergeforsens skola
belägen i Timrå kommun

Tillsyn i Bergeforsens skola

Skolinspektionen har genomfört tillsyn av Timrå kommun under vårterminen 2015. Bergeforsens skola besöktes av Skolinspektionen den 2 juni 2015.

Måluppfyllelse och resultat

För år 2014 i årskurs 3 visar skolans resultatsammanställningar att 100 procent av eleverna nått kunskapskraven i ämnena svenska, matematik samt i de natur- och samhällsorienterande ämnena.

Av skolans resultatsammanställningar för årskurs 6 samma år framgår att 100 procent av eleverna nått målen i ämnena bild, hem- och konsumentkunskap, idrott och hälsa, musik, biologi samt samhällskunskap. I ämnena slöjd, geografi, historia och teknik nådde 97 procent av eleverna målen. I ämnena svenska, matematik och religion har 85 procent av eleverna nått målen. För de resterande ämnena har 94 procent av eleverna nått målen i fysik, 76 procent i engelska och 73 procent i kemi. Resultaten för år 2013 är snarlika.

Översikt över konstaterade brister i verksamheten

Skolinspektionens ingripanden

Område	Typ av ingripande	Senaste datum för redovisning
1. Undervisning och lärande	Ingen brist konstaterad	
2. Extra anpassningar och särskilt stöd	Föreläggande	2015-10-30
3. Bedömning och betygssättning	Ingen brist konstaterad	
4. Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling	Föreläggande	2015-10-30
5. Förutsättningar för lärande och trygghet	Föreläggande	2015-10-30
6. Styrning och utveckling av verksamheten	Föreläggande	2015-10-30

I kolumnen "Typ av ingripande" anges den allvarligaste formen av ingripande. Skolinspektionen har meddelat inom det arbetsområde som granskats. Skolinspektionens bedömningar och datum för när huvudmannen senast ska ha åtgärdat bristerna anges längre fram i detta beslut.

Sammanfattande bedömning

Tillsynen vid Bergeforsens skola visar att det finns brister inom följande områden: särskilt stöd, trygghet och studiero, elevhälsans förebyggande och hälsofrämjande arbete samt systematiskt kvalitetsarbete.

Utredningen visar att det finns elever på skolan i behov av stöd men som inte får det. Skolan brister även i arbetet med att utforma utbildningen så att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero. Vidare konstateras att skolans elevhälsa inte har getts förutsättningar att arbeta förebyggande och hälsofrämjande. Detta kan medföra att eleverna möter en skola som inte stödjer deras kunskapsutveckling i den grad de har rätt till. Att elevhälsan inte bedrivit något förebyggande och hälsofrämjande arbete kan, enligt Skolinspektionen, också vara en del av förklaringen till att eleverna vid skolan upplever sig vara otrygga och att studieron inte är tillfredsställande i vissa klasser (se mer under avsnittet "Trygghet och studiero och åtgärder mot kränkande behandling").

Slutligen konstateras att det finns brister i skolans systematiska kvalitetsarbete. Ansvaret att ge varje elev möjligheter att nå kunskapskraven för utbildningen innebär bland annat en skyldighet att systematiskt följa upp och analysera verksamhetens resultat, för att få syn på vilka åtgärder som behövs för att öka måluppfyllelsen. Skolinspektionen bedömer att rektor inte följer upp och analyserar resultat skolenhetens och måluppfyllelse. Rektor behöver tillsammans med personalen analysera vilka faktorer som är viktiga för goda resultat samt orsaker till eventuella brister, för att sedan vidta åtgärder för förbättring. Kvalitetsarbetet behöver dokumenteras för att synliggöra utvecklingsområden och för att kunna utvärdera om arbetet leder till förbättringar.

Skolinspektionens beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Timrå kommun att senast den 30 oktober 2015 vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen på adress skolinspektionen.umea@skolinspektionen.se.

Extra anpassningar och särskilt stöd

Skolans lärmiljöer måste anpassas så att de elever som riskerar att inte nå de kunskapskrav som minst ska uppnås får stöd i form av extra anpassningar eller särskilt stöd. Skolan ska utveckla metoder för att stimulera och stödja tills åtgärderna får effekt genom att situationen för den enskilda eleven eller en grupp elever förbättras.

När skolans arbetssätt och arbetsformer inte är tillräckliga för att möta elevens behov ska en analys genomföras av hur skolan kan anpassa lärmiljöerna eller undervisningens innehåll och genomförande. Skolans svårigheter att möta elevens behov kan framkomma till exempel i undervisningen, genom resultat på nationella prov eller genom uppgift från eleven och dess vårdnadshavare. Lärare och elevhälsa ska oftast samråda för att kunna avgöra lämpliga insatser. Eleven och vårdnadshavaren ska vara delaktiga i detta. Det kan också handla om att skolan behöver förbättra sitt arbete med att hjälpa en elev med att planera och strukturera sina studier, färdighetsträning, specialpedagogiska insatser under en kortare tid, särskilda hjälpmedel eller utrustning och digital teknik med anpassade programvaror eller mer långvariga insatser såsom studiehandledning på modersmål eller regelbundna specialpedagogiska insatser såsom regelbunden kontakt med en speciallärare. Huvudregeln är att särskilt stöd ska ges i elevens ordinarie grupp om inte detta visats vara olämpligt utifrån elevens behov. Insatserna ska utvärderas och korrigeras om de inte haft avsedd effekt.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Timrå kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Visar utredningen att en elev är i behov av särskilt stöd ges eleven sådant stöd på det sätt och i den omfattning som behövs, för att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. (3 kap. 8–12 §§ skollagen; Lgr 11, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar)

- När det gäller särskilt stöd följs insatta åtgärder upp och utvärderas.
(3 kap. 9 § skollagen)

Åtgärder

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärder behöver vidtas för att avhjälpa bristen. Bristen kan dock avhjälpas även på annat sätt.

- Se till att åtgärdsprogram utarbetas för elever som ska ges särskilt stöd och att åtgärdsprogrammen följs upp och utvärderas.
- Se till att eleverna får det särskilda stöd som utredningen visat att de behöver.

Motivering till bedömning av brist

Av skollagen framgår att om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd, ska han eller hon ges sådant stöd och ett åtgärdsprogram utarbetas. Av programmet ska behovet av särskilt stöd och hur det ska tillgodoses framgå. Av programmet ska också framgå när åtgärderna ska följas upp och utvärderas och vem som är ansvarig för uppföljningen respektive utvärderingen.

Det särskilda stödet ska ges på det sätt och i den omfattning som behövs för att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. Enligt läroplanen har rektorn ett särskilt ansvar för att undervisningen och elevhälsans verksamhet utformas så att eleverna får det särskilda stöd och den hjälp de behöver samt att resursfördelningen och stödåtgärderna anpassas till den värdering av elevernas utveckling som lärare gör.

Vid intervju med lärare framkommer att alla elever inte får det särskilda stöd som utredningen har visat att de är i behov av. Lärarna anser att rektor fördelat resurser utifrån en modell som utgår ifrån elevantalet och inte utifrån en analys av hur behoven ser ut. Arbetet med särskilt stöd har inte analyserats på skol-enhetsnivå. Lärarna anser att rektors beslut om att ta bort "studion", dit elever i behov av särskilt stöd kunde vända sig, lett till en försämring. Lärarna anser även att elevernas stödbehov inte tillgodoses i dagsläget då dessa i stor utsträckning får undervisning av utbildade resurspersoner. Lärarna beskriver att om de sätter sig med eleverna i behov särskilt stöd så innebär detta att de måste lämna klassen.

Bedömningen att alla elever inte får det särskilda stöd som de är i behov av bekräftas även i intervju med elevhälsorepresentanter som uttrycker att detta beror på att skolan inte har möjlighet att sätta in stöd eftersom resurser saknas. Elevhälsorepresentanter berättar att elever med betyget F bortprioriteras och att man inte lägger mycket tid på dem. Lärarna uttrycker att rektor vill ha så få

åtgärdsprogram som möjligt, även i vissa fall där utredning visat att eleven inte kommer att nå målen trots att extra anpassningar vidtagits.

Vidare konstateras att varken rektor, elevhälsorepresentanter eller personal är medvetna om hur många åtgärdsprogram som finns på skolan. Personalen uttrycker vidare att åtgärdsprogrammen inte följts upp i den utsträckning som krävs och i de fall uppföljningar gjorts har de varit dåliga på att dokumentera detta. Såväl personal som elevhälsorepresentanter uttrycker att samverkan mellan specialpedagog och personal inte fungerat tillfredsställande i frågor om särskilt stöd.

Skolinspektionens utredning visar att det finns elever som inte får det särskilda stöd som de har rätt till eller inte får särskilt stöd i den omfattning som skollagen föreskriver. Detta bekräftas även i Skolinspektionens vårdnadshavare- och elevenkät där medelvärdena tillhörande "anpassningar efter elevens behov" är låga i jämförelse med kommunen och riket. Skolinspektionen betonar att rätten till särskilt stöd följer av skollagen och att huvudmannen ansvarar för att det finns förutsättningar att följa skollagens bestämmelser i sin helhet.

Motivering till föreläggande som ingripande

Verksamheten uppfyller inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs därför att avhjälpa bristen.

Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling

Skolan ska, i det dagliga arbetet, arbeta för att elevernas lärmiljö ska präglas av trygghet och studiero och är fri från kränkande behandling. Skolan ska se till att eleverna kan bedriva sina studier i en lugn miljö där de exempelvis inte störs, hotas eller känner sig otrygga av andra elever. Denna miljö bör inte begränsas till enbart lektionssalar, utan även gälla övriga studieutrymmen på skolan som exempelvis skolbibliotek, grupprum. Vidare ska skolan genomföra åtgärder för att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever vid skolan. Om en enskild elev upplever sig kränkt ska omständigheterna utredas, och i förekommande fall åtgärdas för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Timrå kommun inte uppfyller författningsskraven avseende att:

- Utbildningen utformas så att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero. (5 kap. 3 § skollagen)

Åtgärder

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärder behöver vidtas för att avhjälpa bristen. Bristen kan dock avhjälpas även på annat sätt.

- Vidta åtgärder för att tillförsäkra eleverna trygghet och studiero.

Motivering till bedömning av brist

Trygghet och Studiero

Enligt skollagen ska utbildningen utformas på ett sådant sätt att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero.

Av förarbeten till skollagen framgår bland annat följande. En av de viktigaste förutsättningarna för att barn och ungdomar ska inhämta och utveckla kunskaper och värden är en trygg och stimulerande lärandemiljö. Det förebyggande arbetet är centralt. Det är skolans, och ytterst rektorns, ansvar att skapa trygghet och studiero i skolan (prop. 2009/10:165 s. 319–320).

Vid skolinspektionens besök framkommer att studieron varierar i de olika klasserna. Elever uppger i intervju att de inte kan koncentrera sig på skolarbetet på grund av att det är så högljutt i klassrummet. Exempel som anges är att elever skriker, pratar om annat än skolarbetet samt går eller springer runt. Det finns även elever som uppger att de lämnar klassrummet för att istället jobba utanför klassrummet för att få studiero. Elever berättar även att de inte lyssnar på lärarnas tillsägelser.

I intervjun framkommer även att många elever skolkar på skolan. En del av eleverna är på skolan men inte på lektionerna. En elev uppger att lärare inte längre orkar jaga de elever som inte kommer på lektionerna. Elever uttrycker dessutom att de haft behov av att prata med skolans kurator om situationen men att kuratorn inte varit på skolan i tillräcklig omfattning. Eleverna berättar att de försökt prata med rektor om problematiken i deras klass men att rektor hänvisat dem till läraren som i sin tur hänvisat dem tillbaka till rektor.

Rektor, lärare och elevhälsorepresentanter bekräftar att studieron i vissa klasser på skolan inte varit god och att detta pågått under flera år. Detta bekräftas även i de låga skattningarna i Skolinspektionens elevenkät. Resultaten visar att 24 av 29 elever anger att påståendet "på lektionerna stör andra elever ordningen i klassrummet" stämmer helt och hållet eller ganska bra. Vid tillsynen framkommer att det gjorts en mindre omorganisation för att komma tillrätta med problematiken. I övrigt har inte framkommit att några åtgärder som gett effekt vidtagits. Elevhälsorepresentanterna bekräftar i intervju att det inte funnits ett samlat grepp kring de klasser där studieron brister trots att rektor och personal

varit medvetna om problematiken under flera år. Till exempel så har andra klasser nu börjat ta efter de beteenden och attityder som äldre klasser visar. I intervju med rektor framkommer vidare att eleverna upplever att lärarna har en hård attityd. Detta bekräftas av elevhälsorepresentanterna som uppger att det finns behov av att diskutera hur lärare bemöter elever.

Vid elevintervju framgår även att det finns elever på skolan som känner sig otrygga. Detta beror, enligt de intervjuade eleverna, på att det är oroligt i elevgruppen och att vissa elever känner rädsla i relation till andra elever. Detta bekräftas i enkätresultaten ur Skolinspektionens elevenkät. Exempelvis anger 17 av 30 elever att påståendet "i min skola finns det elever som jag är rädd för" stämmer helt och hållet eller ganska bra.

I skolans likabehandlingsplan framgår att det av skolans egen undersökning läsåret 2013/14 framkommit att elever upplever vissa platser på skolan otrygga, till exempel bakom idrottshallen, på berget och i parken. Som åtgärd anges att rastvärdsschemat ska utformas så att det alltid finns minst två vuxna ute vid raster. Vid Skolinspektionens intervju med elever framgår att vuxennärvaron på rasterna inte är tillräcklig och att de inte har uppsikt bakom idrottshallen och på berget mot skogen. "Det är där det händer saker" säger en elev.

Skolinspektionens utredning visar att det under en längre tid funnits brister när det gäller att utforma utbildningen så att eleverna tillförsäkras trygghet och studiero vid Bergforsens skola och att det, trots de åtgärder som vidtagits, fortfarande råder en skolmiljö som inte präglas av trygghet och studiero. Skolinspektionen konstaterar att om åtgärder har vidtagits för att tillförsäkra eleverna trygghet och studiero har dessa åtgärder inte varit tillräckligt kraftfulla. Skolinspektionen anser det anmärkningsvärt att det vid skolan inte vidtagits några kraftfulla åtgärder att komma tillrätta med dessa brister, trots att bristerna varit kända av såväl personal som rektor under en längre tid.

Motivering till föreläggande som ingripande

Verksamheten uppfyller inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs därför att avhjälpa bristen.

Förutsättningar för lärande och trygghet

Skolan ska se till att viktiga förutsättningar för elevernas lärande och trygghet är uppfyllda på skolan. Rektorn ska i ett tidigt skede uppmärksamma elever som av ogiltiga skäl inte deltar i skolarbetet, så att eleven så snart som möjligt deltar. Skolan ska bedriva ett aktivt värdegrundsarbete, som innebär att exempelvis grundläggande demokratiska värderingar och mänskliga rättigheter kommer till uttryck i praktisk handling.

Vidare ska lärarna ha kompetens och samverka med varandra, för att genom till exempel erfarenhetsutbyte utveckla skolans undervisning. Centrala stödfunktioner som skolbibliotek, elevhälsa och studie- och yrkesvägledning används aktivt i utbildningen, för att stödja och främja elevernas utveckling mot de nationella målen. Skolan ska således inte bara ha tillgång till dessa funktioner, utan de ska kontinuerligt användas i undervisning och övrig skolverksamhet.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Timrå kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Elevhälsan används främst förebyggande och hälsofrämjande, för att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål. (2 kap. 25 § skollagen)

Åtgärder

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärder behöver vidtas för att avhjälpa bristen. Bristen kan dock avhjälpas även på annat sätt.

- Organisera elevhälsan så att den ges förutsättningar att vara förebyggande och hälsofrämjande och att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål. I enlighet med detta behöver rektor;
  - a) följa upp resultat av elevhälsans arbete i förhållande till de nationella målen och identifiera behov av insatser samt utifrån det planera och utveckla arbetet,
  - b) se till att elevhälsan arbetar förebyggande med särskilda åtgärder utifrån identifierade behov,
  - c) se till att elevhälsan arbetar främjande med generella insatser för att skapa en god lärandemiljö, samt
  - d) se till att elevhälsan samverkar med övriga personalgrupper i skolan på ett kontinuerligt och strukturerat sätt.

Motivering till bedömning av brist

I skollagen anges att det för eleverna ska finnas elevhälsa som ska omfatta medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser. För medicinska, psykologiska och psykosociala insatser ska det finnas tillgång till skolläkare, skolsköterska, psykolog och kurator. Elevhälsan ska främst vara förebyggande och hälsofrämjande. Elevernas utveckling mot utbildningens mål ska stödjas.

Vägledning om elevhälsans uppdrag finns i förarbeten (prop. 2001/02:14, s. 26–27 och 2009/10:165, s. 276) som framhåller bl.a. följande. Elevhälsans uppgift bör vara att främja lärande, utveckling och hälsa hos alla elever och att ha fokus på elever som är i behov av stöd för sitt lärande. Huvudmannen har ett ansvar att följa undervisningen för att tidigt upptäcka sådana miljöer som kan vara till hinder eller ogynnsamma för elever. Elevernas egna synpunkter när det gäller vad som orsakar problem och hur de kan hanteras bör tas till vara. Elevhälsan har en självklar roll i arbetet med analys och åtgärder, som bör inriktas på såväl individ-, som grupp- och skolnivå. I det individuellt inriktade arbetet har elevhälsan ett särskilt ansvar för att undanröja hinder för varje enskild elevs lärande och utveckling. De mer generellt inriktade uppgifterna, där elevhälsans medverkan är viktig, rör bland annat elevernas arbetsmiljö, skolans värdegrund som till exempel arbetet mot kränkande behandling, livsstilsrelaterad ohälsa, jämställdhet samt sex- och samlevnadsundervisning. Arbeta med elevhälsa förutsätter en hög grad av samverkan mellan elevhälsans personal och övriga personalgrupper i skolan.

På Bergeforsens skola finns en elevhälsa bestående av kurator, sköterska och en speciallärare som utbildar sig till specialpedagog. Specialläraren finns på skolan 100 procent medan sköterska och kurator finns på skolan cirka en dag i veckan. I kommunens centrala elevhälsa finns två skolpsykologer att tillgå vid behov. Elevhälsan har möten var tredje vecka. Vid dessa möten deltar även rektor.

I intervju med rektor uppges att elevhälsans förebyggande och hälsofrämjande arbete är ett utvecklingsområde. Till hösten kommer en ny kurator att tillträda på 50 procent. Rektor tror att detta kommer att innebära att mer tid kommer att finnas till att planera förebyggande och hälsofrämjande insatser. Vid intervju med elever framkommer att de önskat att kuratorn hade varit mer på skolan så att de haft möjlighet att prata med hen.

Kuratorn uppger att elevhälsan inte varit delaktig i någon planering av förebyggande eller hälsofrämjande insatser vid de elevhälsomöten som hålls var tredje vecka. Kuratorns tid på skolan varje vecka är mycket begränsad. I dagsläget finns det endast tid för elevärenden på individnivå. Att det finns brister i det förebyggande arbetet på skolan bekräftas även då lärare och övriga elevhälsorepresentanter beskriver vissa stödinsatser som brandkårsutryckningar.

Elevhälsorepresentanter uppger vidare att det inte genomförts några kartläggningar eller analyser i syfte att identifiera behov på gruppnivå (se mer under avsnittet "Styrning och utveckling av verksamheten"). Kuratorn uppger att hen inte är med i skolans arbete mot kränkande behandling. Det finns en "trygghetsgrupp" som sköter detta. Kuratorn uttrycker till exempel att det vore

önskvärt att elevhälsan har gruppstärkande aktiviteter mot bakgrund av det stora behov som finns i vissa elevgrupper. Samverkan mellan personal och elevhälsa på skolan har inte heller fungerat tillfredsställande (se mer under avsnittet "Extra anpassningar och särskilt stöd").

Skolinspektionen bedömer utifrån vad som har framkommit i intervjuerna att skolans elevhälsa inte främst används förebyggande och hälsofrämjande för att stödja elevernas utveckling mot utbildningsmålen. Avsaknaden av ett fungerande förebyggande och hälsofrämjande arbete riskerar framförallt att få konsekvenser för de elever vid skolan som redan befinner sig i en utsatt situation, exempelvis för de elever som riskerar att inte nå målen för utbildningen.

Motivering till föreläggande som ingripande

Verksamheten uppfyller inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs därför att avhjälpa bristen.

Styrning och utveckling av verksamheten

Rektor ska, genom ett aktivt ledarskap, styra och utveckla verksamheten vid skolan så att alla elever ges en likvärdig utbildning av god kvalitet i en trygg miljö. Därför ska rektor, tillsammans med elever och personal, ha ett långsiktigt arbete för att nå detta syfte. Arbetet sker genom att utifrån en analys av nuläget identifiera verksamhetens utvecklingsbehov och med grund i denna analys sedan vidta nödvändiga förbättringsåtgärder. Detta innebär exempelvis att personalen ges kompetensutveckling som motsvarar de behov som framkommit genom analys av verksamhetens förbättringsområden. Det innebär också att rektor fördelar verksamhetens resurser på ett sätt som svarar mot elevernas behov, så att alla elever ges förutsättningar att nå målen för utbildningen.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Timrå kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Rektorn följer upp skolenhetens resultat samt trygghet och studiero. Uppföljningen genomförs i relation till de nationella målen och dokumenteras. (1 kap. 4 §, 4 kap. 4–6 §§ och 5 kap. 3 § skollagen; Lgr 11, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar)
- Utifrån en analys av det som framkommer i uppföljningen beslutar rektorn om nödvändiga utvecklingsåtgärder, och dokumenterar de beslutade åtgärderna. (4 kap. 4–7 §§ skollagen; Lgr 11, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar)

- Rektorn planerar för genomförandet av utvecklingsåtgärder och genomför dessa. Planeringen och åtgärderna dokumenteras. (4 kap. 4–7 §§ skollagen; Lgr 11, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar)

Åtgärder

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärder behöver vidtas för att avhjälpa bristen. Bristen kan dock avhjälpas även på annat sätt.

- Rektorn ska tillsammans med personalen följa upp och sammanställa enhetens resultat, i förekommande fall; måluppfyllelse i förskoleklassen, elevernas kunskapsresultat i årskurs 3 och 6 i alla ämnen som har kunskapskrav som minst ska uppnås, och resultaten av arbetet med värdegrundsfrågor.
- Analysera utifrån uppföljningen vad i enhetens verksamhet som påverkar och orsakar resultaten och måluppfyllelsen, bland annat hur arbetet med särskilt stöd påverkar resultaten.
- Sätta in adekvata åtgärder utifrån den genomförda analysen för att utveckla verksamheten.
- Följa upp och utvärdera effekten av de åtgärder som genomförts.
- Se till att dokumentationen av enhetens resultat är tillräcklig för att ligga till grund för analys och beslut på enhetsnivå om utvecklingsinsatser.

Motivering till bedömning av brist

Enligt skollagen ansvarar rektorn för att skolenheten systematiskt och kontinuerligt planerar, följer upp och utvecklar utbildningen. Kvalitetsarbetet ska genomföras under medverkan av lärare, förskollärare, övrig personal och elever. Inriktningen på det systematiska kvalitetsarbetet ska vara att de mål som finns för utbildningen i skollagen och i andra föreskrifter (nationella mål) uppfylls. Det systematiska kvalitetsarbetet ska dokumenteras. I läroplanen anges vidare att rektorn har ansvaret för skolans resultat och för att dessa följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen och kunskapskraven.

Enligt motiven till lagen bör dokumentationen av det systematiska kvalitetsarbetet innehålla information om resultat och måluppfyllelse, analys av förbättringsområden samt beslut om förbättringsåtgärder (prop. 2009/10:165, s. 305). För huvudmannen utgör den samlade dokumentationen av kvalitetsarbetet ett underlag för bedömning av olika verksamheters skilda förutsättningar och resultat och kan därmed bilda underlag för prioriteringar och insatser för ökad måluppfyllelse.

I det underlag som Skolinspektionen tagit del av innan tillsynen framgår följande. Skolans nuvarande rektor tillträdde i oktober 2013. Fram till vårterminen 2014 gjordes terminsvisa avcheckningar av elevernas resultat. Under läsåret 2014/15 togs en ny modell fram i Timrå kommun. Modellen bygger på att elever i årskurs 1 har målen för årskurs 3 som "horisont" och eleverna i årskurs 3 har målen för årskurs 6 som "horisont" och så vidare. Elevernas kunskapsutveckling i förhållande till "horisonten" bedöms i mars och oktober varje år. De nationella ämnesproven i årskurs 3 och 6 används också för att stämna av elevernas väg mot målen. Lärteamen träffas regelbundet och samtalar kring betyg, bedömning och elevernas utveckling mot målen.

Rektor berättar i intervju att hen under de senaste åren tillsammans med personalen tittat på resultaten utifrån Timrå kommuns modell "horisont" som beskrivs ovan. Det har dock inte dragits några slutsatser kring resultaten i syfte att skapa förståelse kring varför de ser ut som de gör. Rektorn uppger vidare att det inte sätts in några åtgärder för vidare utveckling som sedan följs upp och utvärderas. Rektorn berättar att hen själv brukar jämföra skillnader i kunskapsresultaten mellan pojkar och flickor. Det är dock inget rektorn involverar personalen i. Rektor uppger att hen inte vet om personalen analyserar resultaten och följer upp dessa.

I intervjun med lärarna vid Bergeforsens skola bekräftas att det inte genomförs några analyser av elevernas kunskapsresultat på ett skolövergripande plan och utifrån det föreslås förbättringsåtgärder. Fokus har varit de egna eleverna, säger de.

Skolinspektionen har inte tagit del av någon sammanställning och analys av andelen elever som nått kunskapskraven i olika ämnen i årskurs 3 och 6 avsedd som underlag för skolans kvalitetsarbete. Vidare saknas dokumentation avseende förskoleklassens måluppfyllelse, det vill säga en bedömning av hur väl elevernas förmågor utvecklas mot målen i läroplanens avsnitt 1 och 2. Rektor bekräftar i intervju att det inte i tillräcklig omfattning genomförs analyser av varför måluppfyllelsen ser ut som den gör.

Skolenhetens arbete med särskilt stöd har inte heller följts upp och utvärderats tillfredsställande på övergripande nivå. Det saknas bedömning av hur stödet fungerar, vad som behöver förbättras och vilka insatser som behövs för att förbättringar ska komma tillstånd. I intervjuerna har även framkommit att varken rektor, personal eller elevhälsorepresentanter har någon överblick över antalet åtgärdsprogram på skolan (se mer under avsnittet "Extra anpassningar och särskilt stöd"). Tillsynen visar även att dokumentation kring uppföljning av arbetet med värdegrundsfrågor saknas.

Skolinspektionens utredning visar att skolan har brister i sitt systematiska kvalitetsarbete. Skolenheten saknar strukturer och rutiner för en systematisk uppföljning, utvärdering och utveckling av utbildningens resultat i förhållande till de nationella målen. Det framgår tydligt i intervju med både lärare och rektor att de inte har någon tydlig uppfattning om måluppfyllelsen, verksamhetens kvalitet eller utvecklingsbehoven i denna.

Skolinspektionen kan konstatera att avsaknaden av kännedom om verksamheten (insyn i verksamheten) som det bristfälliga systematiska kvalitetsarbetet gett upphov till innebär att skolan saknat, och alltjämt saknar, möjligheter att sätta in nödvändiga åtgärder där de behövs. Skolan saknar således verktyg för att säkerställa att verksamheten bedrivs utifrån kraven i skollagen och andra författningar.

Skolinspektionen konstaterar även att bristerna inom det systematiska kvalitetsarbetet funnits under en längre tid. Skolinspektionen har vid de tidigare tillsynerna, genomförda år 2005 och 2010, identifierat brister inom skolenhetens systematiska kvalitetsarbete. Skolenheten har trots detta inte kommit tillrätta med bristerna.

Motivering till föreläggande som ingripande

Verksamheten uppfyller inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs därför att avhjälpa bristen.

Övriga arbetsområden

Undervisning och lärande

Skolan ska se till att den ordinarie undervisningen utgår från och genomförs på ett sådant sätt att den främjar elevernas möjligheter att nå de nationella målen och kunskapskraven. I detta ingår att läraren ger eleverna ett aktivt lärarstöd genom att exempelvis genomföra strukturerade lektioner, genomföra undervisningen utifrån tydliga mål och syften och ge eleverna tydliga beskrivningar och förklaringar. Vidare anpassar läraren undervisningen efter elevernas olika förkunskaper, intressen och lärstilar och ger eleverna såväl stöd som stimulans och utmaningar. I detta arbete kan samråd med elevhälsan underlätta. Genom bland annat en varierad, stimulerande och utmanande undervisning, och genom konstruktiv återkoppling, stärker läraren elevernas vilja att lära. För att kunna individanpassa undervisningen och ge eleverna inflytande över denna är det centralt att läraren skaffar sig kunskap om elevernas olika behov och förutsättningar, liksom låter eleverna vara delaktiga i planeringen av undervisningen.

Bedömning och betygssättning

Skolan ska se till att läraren gör en allsidig bedömning av elevernas kunskaper utifrån de nationella kunskapskraven, och ger eleven och dess vårdnadshavare information om elevens kunskapsmässiga och sociala utveckling. Eleven ska, när omdömen ges eller betyg sätts i olika ämnen, enbart bedömas utifrån de nationella kunskapskraven och inte utifrån andra kriterier som läraren och skolan själv upprättat. Lärarens analyser av elevernas kunskaper ska bygga på olika underlag, som tillsammans ger en bred och allsidig bild av elevernas kunskaper. I detta ingår att läraren bland annat ska använda sig av nationella ämnesprov tillsammans med övriga muntliga och skriftliga elevprestationer. Vidare ska skolan göra eleven och dess vårdnadshavare delaktiga i elevens utveckling genom att, löpande under studietiden och genom utvecklingssamtal, informera om elevens kunskapsmässiga och sociala utveckling och hur denna bäst kan stödjas.

Bedömning

Det har vid tillsynen inte framkommit annat än att skolenheten uppfyller författningarnas krav inom dessa arbetsområden.

På Skolinspektionens vägnar

Elisabeth Wikén
Beslutsfattare

Karolina Bergqvist
Föredragande

Bilagor

Bilaga 1: Allmänt om tillsynen

Bilaga 2: Fakta om Bergeforsens skola

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen granskar regelbundet all skolverksamhet i hela landet, för att se att den följer de lagar, regler och läroplaner som finns för verksamheten. Målet är att bidra till alla barns och elevers lika rätt till god utbildning i en trygg miljö, där alla når minst godkänt i alla ämnen.

Skolinspektionen granskar alla huvudmän, vilket innebär alla kommuner, utbildningsföretag och andra organisationer som driver skolverksamhet. Tillsynen görs vart tredje år. All skolverksamhet som en viss huvudman ansvarar för ingår i tillsynen. Det handlar om förskola, förskoleklass, grundskola, gymnasieskola, grund- och gymnasiesärskola, vuxenutbildning, fritidshem och annan pedagogisk verksamhet.

Alla skolenheter ingår i tillsynen. Skolinspektionen prioriterar att besöka de skolor där en hög andel elever riskerar att inte få den utbildning de har rätt till. Det innebär att vi kan stanna längre på dessa skolenheter under själva tillsynsbesöket, men också att vi bättre kan följa upp att eventuella brister åtgärdas och ge råd och vägledning.

Skolinspektionen bedömer om, och i sådana fall på vilket sätt, den granskade verksamheten inte uppfyller de regler som gäller. Myndighetens granskning utgår bland annat från skollagen, förordningar och läroplaner. Bestämmelser som verksamheterna är skyldiga att följa.

När Skolinspektionen har tagit in tillräcklig information gör myndigheten en bedömning av om verksamheten lever upp till de lagar och regler som finns för verksamheten. Alla huvudmän får ett tillsynsbeslut för de verksamheter som huvudmannen ansvarar för. Dessutom får de skolenheter där Skolinspektionen fördjupat tillsynen och gjort tillsynsbesök ett eget beslut, som bara handlar om den skolenheten.

Skolinspektionen fattar också enskilda beslut avseende huvudmannens ansvarstagande över de skolformer som huvudmannen ansvarar för.

Innan ett beslut fastställs ges alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på de sakuppgifter som Skolinspektion grundar sina bedömningar på.

I de fall Skolinspektionen funnit brister har huvudmannen ansvar för att komma tillrätta med bristerna. Huvudmannen ska också redovisa de åtgärder som har vidtagits i för att åtgärda bristerna. För att följa upp huvudmännens arbete kan flera besök eller andra kontakter bli aktuella då Skolinspektionen också vill se effekter av de åtgärder som vidtas.

Mera information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats www.skolinspektionen.se under fliken Inspektion.

Fakta om Bergeforsens skola

Bergeforsens skola ligger i Bergeforsen vid Indalsälven strax norr om Timrå. Utbildningen vid skolan omfattar förskoleklass, grundskolans årskurser 1–6 samt grundsärskolans årskurser 1–6. Bergeforsens grundskola, inkluderat förskoleklassen, består vid tillsynsbesöket av 215 elever. Rektor vid skolan tillträdde sin tjänst i oktober 2013. Personalen är indelad i så kallade lärteam F-3, 4-6, grundsärskolan, fritidshemmet och skolans elevhälsa.

Verksamheten vid Bergeforsens grundsärskola bedöms i ett separat beslut (dnr 43-2014:8583).